

Meer dan 3500 M² aan zelfvertrouwen

Onderzoek naar de mate van zelfvertrouwen gerelateerd aan voetbaldeelname bij jongeren
met en jongeren zonder cerebrale parese.

Masterthesis, definitieve versie

Universiteit Utrecht

Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen

Masterprogramma Orthopedagogiek

Heleen Slingerland (L.F.) 5626862

1^e beoordelaar: Dirk-Wouter Smits

2^e beoordelaar: Chiel Volman

29 juni 2016

Voorwoord

Voor u ligt de thesis die ik heb geschreven in het kader van mijn masteropleiding Orthopedagogiek aan de Universiteit Utrecht. Voor de afronding van mijn opleiding heb ik onderzoek gedaan naar de mate van zelfvertrouwen bij jongeren met een motorische beperking, genaamd cerebrale parese [CP], in vergelijking met jongeren zonder CP in het dagelijks leven en voetbalcontext.

Dit onderzoek is een vervolg op eerdere onderzoeken van de Universiteit Utrecht en de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond [KNVB]. Deze eerdere onderzoeken gaan over het zelfvertrouwen van jongeren uit het Nederlands CP-team en de samenhang met verschillende sport- en omgevingsfactoren. Het zelfvertrouwen van deze jongeren is onderzocht in het dagelijks leven en in voetbalcontext (Reuvekamp, 2015; Wigt, 2015). Vanuit mijn persoonlijke interesse in zelfvertrouwen en voetbal heb ik gebruikgemaakt van de geboden mogelijkheid het verschil te onderzoeken tussen jongeren met en zonder CP in diverse contexten.

Hoewel ik aan het begin van dit onderzoek weinig kennis had van jongeren met CP, was mijn interesse groot in deze doelgroep en wilde ik mij graag hierin verdiepen. Hierbij heb ik de kans gekregen om veel aspecten van het zelfvertrouwen te meten, namelijk door middel van kwantitatieve en kwalitatieve analyses, in twee contexten en jongeren met en zonder CP. Hoewel ik diverse tegenslagen heb gehad, heb ik met plezier dit onderzoek uitgevoerd. Ik ben trots op de behaalde resultaten, waarbij het steeds meer mogelijk wordt gemaakt om sport in te kunnen zetten ter verhoging van het zelfvertrouwen bij jongeren met CP.

Tot slot wil ik graag een aantal mensen bedanken voor het mogelijk maken van dit onderzoek. Allereerst wil ik mijn thesisbegeleider, Dirk-Wouter Smits, bedanken voor zijn kritische blik en heldere feedback. Daarnaast wil ik Els Reuvekamp en Ciska Wigt, de onderzoekers van de voorgaande onderzoeken, bedanken voor hun inspiratie dat heeft geleid tot mijn onderzoek. Verder wil ik de trainer en de spelers van DCV A1 bedanken voor hun medewerking en prettige samenwerking, waarmee zij dit onderzoek mogelijk hebben gemaakt. Mede dankzij hun hulp is dit onderzoek tot een goed einde gekomen.

Heleen Slingerland

Capelle aan den IJssel, 29 juni 2016

Samenvatting

Achtergrond: Er is weinig onderzoek gedaan naar de vraag of sportdeelname, zoals voetbal, een significante bijdrage levert aan het zelfvertrouwen van jongeren met cerebrale parese [CP] en hoe dat is in vergelijking met jongeren zonder CP. **Doel:** Inzicht verkrijgen of voetbaldeelname samenhangt met de mate van zelfvertrouwen en of er een verschil is bij jongeren met en zonder CP. **Methode:** Dit onderzoek maakt gebruik van mixed-methodes ontwerp. De kwantitatieve gegevens zijn gemeten door middel van de Rosenberg-zelfwaarderingsschaal [RSEQ], die het zelfvertrouwen meet in dagelijks leven en in voetbalcontext. De sport- en omgevingsfactoren zijn gemeten door de Sport- en Omgevingsfactoren Vragenlijst Paralympische Sporter [SOVPS]. De kwalitatieve gegevens zijn in kaart gebracht door semigestructureerde interviews bij jongeren met CP (N=15, M=21.70) en jongeren zonder CP (N=18, M=19.11). **Resultaten:** Bij de kwantitatieve gegevens vond Spearman's rho rangcorrelatie bij jongeren met CP een samenhang tussen RSEQ-dagelijks leven en 'ondersteuning coach', $r_s=.516$, $p<.05$, 'betrokkenheid familie', $r_s=.698$, $p<.01$ en 'betrokkenheid vrienden', $r_s=.667$, $p<.01$. Bij jongeren zonder CP werd er samenhang gevonden tussen RSEQ-dagelijks leven en 'leeftijd', $r_s=.502$, $p<.05$ en 'ondersteuning coach', $r_s=.527$. Spearman's rho vond bij jongeren met CP een samenhang tussen de RSEQ-voetbalcontext en 'ondersteuning coach', $r_s=.639$, $p<.05$ en 'betrokkenheid vrienden', $r_s=.618$, $p<.05$. Bij jongeren zonder CP werd er een samenhang gevonden met 'ondersteuning coach', $r_s=.579$, $p<.05$. Uit kwalitatief onderzoek kwam naar voren dat 'speelminuten', 'percepties' en 'prestaties' samenhangende factoren zijn met zelfvertrouwen. Hierbij is geen verschil tussen de contexten en doelgroep. **Conclusie:** Sport- en omgevingsfactoren zijn meer gerelateerd aan het zelfvertrouwen bij jongeren met CP dan bij jongeren zonder CP. Voornamelijk omgevingsfactoren hebben een samenhang met zelfvertrouwen bij jongeren met CP in het dagelijks leven.

Trefwoorden: cerebrale parese, CP-voetbal, dagelijks leven, motorische beperking, omgevingsfactoren, samenhang, sportfactoren, voetbalcontext, zelfvertrouwen

Abstract

Background: Insufficient research has been performed to see if sport participation, like football, has a significant contribution towards self-esteem of teenagers with CP and how it compares with teenagers without CP. **Aim:** Gaining insight if sport participation is associated with the level of self-esteem and if there is a difference between teenagers with and without CP. **Method:** This research uses a mixed-method design, to wit quantitative and qualitative research. The quantitative data was measured with the Rosenberg self-esteem scale [RSES], which measures self-esteem in daily life and in football context. The sport and environmental factors were measured by Sports and Environmental Questionnaire Paralympics' Athlete [SEQPA]. The qualitative data was mapped with a semi structured research. The candidates were teenagers with CP (N=15, M=21.70) and teenagers without CP (N=18, M=19.11). **Results:** From the quantitative research Spearman's rho found in teenagers with CP a correlation between RSES-daily life and 'supporting coach', $r_s=.516$, $p<.05$, 'involvement family', $r_s=.698$, $p<.01$ and 'involvement friends', $r_s=.667$, $p<.01$. With teenagers without CP a correlation was found between RSES-daily life and 'age', $r_s=.502$, $p<.05$ and 'supporting coach', $r_s=.527$. Spearman's rho found with teenagers with CP a correlation between RSES-football context and 'supporting coach', $r_s=.639$, $p<.05$ and 'involvement friends', $r_s=.618$, $p<.05$. With teenagers without CP a correlation was found between RSES-football context and 'support coach', $r_s=.579$, $p<.05$. The qualitative research showed that 'minutes of play' and 'perception' were found as associated factors. **Conclusion:** This shows that sports and environmental factors are more related to teenagers with CP than to teenagers without CP. In addition, environmental factors mainly have a relationship with self-esteem by teenagers with CP.

Keywords: cerebral palsy, CP-football, daily life, mobility impairments, environmental factors, correlation, sports factors, football context, self-esteem

Onderzoek naar de mate van zelfvertrouwen gerelateerd aan voetbaldeelname bij jongeren met en jongeren zonder cerebrale parese

Sport- en bewegingsactiviteiten zijn van groot belang voor de gezondheid van de bevolking, zoals fysiek, psychologisch en sociaal emotioneel welzijn (De Hollander, Milder & Proper, 2015; Capio, Sit, Abernethy, & Masters, 2012; Heijden, Van den Cool, Lindert & Breedveld, 2013). Sport bevordert ook de gezondheid van mensen met een motorische beperking (Cheong & Johnston, 2013). Een voorbeeld van een motorische beperking is cerebrale parese [CP] (Rosenbaum et al., 2007). CP is een houdings- en/of bewegingsstoornis, hetgeen een gevolg is van een hersenbeschadiging. Deze hersenbeschadiging is ontstaan tijdens de geboorte of zwangerschap (Oskoui, Countino, Dykeman, Jett & Pringsheim, 2013).

Ondanks de positieve relaties tussen sportdeelname en gezondheid van jongeren, blijken jongeren met een motorische beperking minder te sporten dan jongeren zonder een beperking (De Hollander et al., 2015; Majnemer et al., 2008; Brink & Savelkoul, 2013). Zo blijkt dat 59% van de mensen zonder een motorische beperking sport, terwijl nog maar 29% van de bevolking met een motorische beperking sport (Cheong & Johnston, 2013). Jongeren met een motorische beperking ervaren een grotere uitdaging om aan sport deel te nemen (Freeborn & Knafl, 2014). Jongeren met een motorische beperking ervaren namelijk minder steun op sociaal domein, zoals een gebrek aan stimulans vanuit de omgeving en zij hebben negatieve ervaringen ten aanzien van gehandicaptensport (Green, 2003; Wickman, 2007; Murphy, Carbone & The council on children with disabilities, 2008). Samengevat kan gezegd worden dat er relatief weinig jongeren met een motorische beperking aan sport doen, omdat zij een grotere uitdaging ervaren om deel te nemen aan sport (Brown et al., 2003; Eime, Young, Harvey, Charity & Payne, 2013; Zwier et al., 2010).

Het blijkt dat de sportdeelname van jongeren met een motorische beperking vanwege verschillende factoren achterblijft bij de sportdeelname van jongeren zonder motorische beperking (Brown et al., 2003; Zwier et al., 2010). De competentiemotivatietheorie van Harter (1978) kan een kader bieden om de relatie tussen sport en zelfvertrouwen te onderzoeken. De competentiemotivatietheorie beschrijft dat de mate van competentie gerelateerd is aan de interesse die iemand heeft voor een activiteit. Dit houdt de mate in waarin iemand zich vaardig voelt om een activiteit uit te voeren (Bandura, 1994; Zimmerman, 2010). De mate waarin een jongere zich vaardig voelt heeft te maken met ervaringen die de jongere heeft opgedaan tijdens het sporten. Deze ervaringen kunnen onderverdeeld worden in succes- en faalervaringen. Succeservaringen in de sport zijn positief gerelateerd aan

competentiebeleving, hetgeen resulteert in verhoogde motivatie om deel te nemen aan sport (Bandura, 1994; Harter, 1978; Zimmerman, 2010). Faalervaringen zijn negatief gerelateerd aan de mate waarin iemand zich niet vaardig voelt om deel te nemen aan een sportactiviteit (Bandura, 1994; Harter, 1978; Zimmerman, 2010). De conclusie hiervan is dat ervaringen die een sporter heeft meegemaakt in zijn sportactiviteit, gerelateerd zijn aan de mate van zelfvertrouwen en sportdeelname (Eime et al., 2010; Tafarodi & Swann, 1995; Zwier et al., 2010).

De succes- en faalervaringen die jongeren met een motorische beperking ervaren, zijn gerelateerd aan zelfvertrouwen en sportdeelname (Asendorpf, Banse & Mucke, 2005; Bandura, 1994; Zimmerman, 2010). Deci & Ryan (2004) definiëren zelfvertrouwen als het gevoel en de cognitie die een mens heeft ten opzichte van zichzelf. Onderzoek toont aan dat jongeren met een motorische beperking gemiddeld minder zelfvertrouwen hebben dan jongeren zonder motorische beperking (Manuel, Balkrishnan, Camacho, Paterson Smith & Koman, 2003; Skinner & Piek, 2001). Scarpa (2011) heeft de relatie tussen sport en zelfvertrouwen van jongeren met een motorische beperking onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat jongeren met een motorische beperking die een sport beoefenen, meer zelfvertrouwen hebben dan jongeren met een motorische beperking die niet deelnemen aan sport (Scarpa, 2011). Verschillende sport- en omgevingsfactoren leveren een bijdrage aan het zelfvertrouwen bij jongeren met een motorische beperking die deelnemen aan sport (Zijlstra & Wever, 2014). Vanwege de positieve relatie tussen sport en zelfvertrouwen, is het van belang verder onderzoek te doen naar deze samenhang.

Onderzoeken van de Universiteit Utrecht (Reuvekamp, 2015; Wigt, 2015) bevestigen de samenhang tussen de verschillende factoren en zelfvertrouwen. Sportfactoren, zoals 'ondersteuning coach' en 'ondersteuning teamgenoten' zijn gerelateerd aan zelfvertrouwen bij jongeren met een motorische beperking (Ommundsen, Roberts, Lemyre & Miller, 2006; Vooren, 2008). Omgevingsfactoren, zoals de 'betrokkenheid vrienden' en 'betrokkenheid familie', blijken van belang te zijn voor het zelfvertrouwen bij jongeren met een motorische beperking (Bandura, 1994; Harter, 1999).

Volgens Diener & Diener (2009) en Lyubomirsky, King & Diener (2005) is zelfvertrouwen gerelateerd aan levenstevredenheid. Om het zelfvertrouwen en daarmee de levenstevredenheid te vergroten bij jongeren met een motorische beperking is meer onderzoek nodig. In dit onderzoek is gekozen voor de doelgroep CP-jongeren en voor voetbal als specifieke sport. Voetbal is een relatief toegankelijke sport die de KNVB organiseert voor

verschillende doelgroepen, zo ook een speciaal CP-voetbalteam. Daarnaast is voetbal zowel in Nederland als wereldwijd een van de meest beoefende populaire teamsporten.

Zoals reeds gezegd wijst onderzoek uit dat jongeren met een motorische beperking minder zelfvertrouwen hebben dan jongeren zonder motorische beperking (Cheong & Johnson, 2013). Er is echter nog onvoldoende onderzoek gedaan naar de vraag of voetbaldeelname een significante bijdrage levert aan het zelfvertrouwen van jongeren met CP in vergelijking met jongeren zonder CP. Om meer inzicht te krijgen in de impact van voetbaldeelname en sport- en omgevingsfactoren, is een vergelijking met het zelfvertrouwen bij jongeren zonder CP noodzakelijk. Het inzicht in de bijdrage die voetbal levert aan zelfvertrouwen bij jongeren met CP, kan dan mogelijk met voorzichtigheid gegeneraliseerd worden naar andere sporten. Anders geformuleerd kan sport met de bijbehorende sport- en omgevingsfactoren mogelijk worden ingezet om het zelfvertrouwen bij jongeren met een beperking te vergroten.

Het doel van deze studie is inzicht verkrijgen in de samenhang tussen sportdeelname, zoals voetbaldeelname, en de mate van zelfvertrouwen bij zowel jongeren met en zonder een motorische beperking. Er wordt verwacht wanneer voetbal een positieve bijdrage levert aan zelfvertrouwen bij jongeren met motorische beperking, dat sport als middel ingezet zou kunnen worden om het zelfvertrouwen van jongeren met een beperking te vergroten. Met het oog op dit overkoepelende doel wordt er een specifiek doel in deze studie geformuleerd. Het doel in deze studie is onderzoeken of voetbaldeelname samenhangt met het zelfvertrouwen van jongeren met en zonder CP en wat het verschil binnen de doelgroep.

De centrale vraagstelling van dit onderzoek is: 'Is er een significante samenhang tussen de mate van zelfvertrouwen en voetbaldeelname bij jongeren met en zonder cerebrale parese in de leeftijd van 16 tot 31 jaar?' Om de centrale vraagstelling te onderzoeken zijn drie onderzoeksvragen opgesteld. De eerste onderzoeksvraag is: 'Wat is de mate van zelfvertrouwen bij jongeren met en zonder CP?' Daarbij zijn drie deelvragen opgesteld, namelijk 1A: 'Wat is de mate van zelfvertrouwen bij jongeren met CP?' 1B: 'Wat is de mate van zelfvertrouwen bij jongeren zonder CP?' en 1C: 'Is er een significant verschil tussen de mate van zelfvertrouwen bij jongeren met CP in voetbaldeelname en de mate van zelfvertrouwen bij jongeren zonder CP in voetbalcontext'.

De tweede onderzoeksvraag is: 'Is er een significante samenhang tussen enerzijds voetbaldeelname, sport- en overige omgevingsfactoren en anderzijds zelfvertrouwen bij jongeren met en zonder CP?' Deze onderzoeksvraag omvat de volgende drie deelvragen: 2A:

‘Is er een significante samenhang tussen enerzijds voetbaldeelname, sport- en overige omgevingsfactoren en anderzijds zelfvertrouwen bij jongeren met CP?’, 2B: ‘Is er een significante samenhang tussen enerzijds voetbaldeelname, sport- en overige omgevingsfactoren en anderzijds zelfvertrouwen bij jongeren zonder CP?’ en 2C: ‘Is er een significant verschil in samenhang tussen voetbaldeelname en zelfvertrouwen tussen jongeren met en zonder CP?’

Tot slot is er een derde onderzoeksvraag, namelijk ‘Wat zijn de percepties van de spelers ten aanzien van de samenhang tussen sport- en overige omgevingsfactoren en het eigen zelfvertrouwen?’ Deze onderzoeksvraag geeft verdiepende informatie op basis van de percepties van de spelers.

Methode

Voor dit onderzoek is gebruikgemaakt van mixed methode-ontwerp, namelijk een combinatie van kwantitatief en kwalitatief onderzoek. Het kwantitatief onderzoek, genoemd fase 1, werd als leidend beschouwd. Het kwalitatief onderzoek, fase 2, werd als ondersteuning van fase 1 beschouwd om inzicht te krijgen in de percepties en het vormingsproces van zelfvertrouwen.

Populatie

De onderzochte populatie bestaat uit een groep mannelijke voetballers met en zonder CP. In Nederland is er één KNVB-voetbalteam waarin voetballers met CP spelen. Deze CP-voetballers zijn vorig jaar benaderd om mee te doen met het onderzoek (Reuvekamp, 2015; Wigt, 2015). De vijftien jongeren van het CP-team hebben deelgenomen aan het onderzoek. De jongeren hebben de leeftijd van zestien tot en met dertig jaar.

Voor de dataverzameling van jongeren zonder CP is gebruikgemaakt van de gelegenheidssteekproefmethode. In totaal hebben achttien jongeren deelgenomen aan het onderzoek in de leeftijd van 16 tot 31 jaar. Al deze jongeren zijn lid van de KNVB. Tien van hen zijn rechtstreeks benaderd door de uitvoerder van dit onderzoek. De overige acht jongeren zijn benaderd via een connectie met de voetbalclub DCV, team A1 in Krimpen aan den IJssel. De gehanteerde inclusiecriteria zijn het zelfstandig kunnen invullen van de vragenlijst en het voldoende verstaanbaar Nederlands kunnen spreken.

Procedure

Voor het onderzoek van zelfvertrouwen bij jongeren met CP is vorig jaar contact gelegd met de technische staf van het Nederlandse CP-team (Reuvekamp, 2015; Wigt, 2015). Vanaf het begin zijn de technische staf en de deelnemende jongeren geïnformeerd over de

vrijwilligheid van het onderzoek. Vervolgens is in samenspraak met de jongeren een schema opgesteld voor het afnemen van de vragenlijsten en de interviews. Aansluitend op het invullen van de vragenlijst is het interview afgenomen. De verkregen data zijn anoniem en vertrouwelijk verwerkt. Binnen een periode van vier weken zijn er vijf afnamedagen geweest. Deze afname heeft plaatsgevonden op een vaste locatie bij het sportcentrum Papendal.

Voor het onderzoek van zelfvertrouwen bij jongeren zonder CP is op 19 maart 2016 mailcontact geweest met het bestuur van de club DCV en vervolgens met de technische staf van het team A1. Alle partijen zijn geïnformeerd over de vrijwilligheid en de anonimiteit van het onderzoek. De spelers van DCV A1 hebben de vragenlijsten een half uur voor de training ingevuld. De spelers die een connectie hebben met de uitvoerder, hebben de vragenlijst thuis ingevuld en nadien ingeleverd bij de uitvoerder. Er zijn vijf aanvullende interviews gevoerd. De andere jongeren hadden geen tijd, vanwege tentamens. De interviews zijn twee weken na het verzamelen van de vragenlijsten bij DCV afgenomen. De verkregen data zijn anoniem en vertrouwelijk verwerkt.

Meetinstrumenten

In de voorgaande onderzoeken zijn semigestructureerde interviews en vragenlijsten opgesteld en gehanteerd. Deze interviews en vragenlijsten zijn ook in dit onderzoek ook toegepast.

Rosenberg-zelfwaarderingsschaal. Om het zelfvertrouwen te meten is er gebruikt gemaakt van Rosenberg-zelfwaarderingsschaal Nederlandse versie (Franck, Raedt, Barbez, & Rossel (2008). Deze zelfwaarderingsschaal is gebaseerd op de Rosenberg Self-Esteem Questionnaire [RSEQ] (Rosenberg, 1965), vertaald door Franck en collega's (2008). De Rosenberg-zelfwaarderingsschaal is in verschillende studies getoetst en wordt als betrouwbaar en valide beschouwd (Franck et al., 2008). De zelfwaarderingsschaal meet het zelfvertrouwen door middel van tien items. Een voorbeeld van een item is: 'Over het algemeen ben ik tevreden over mezelf'. De antwoordmogelijkheden op de items variëren tussen 0 'helemaal niet akkoord' en 3 'helemaal akkoord'. De maximaal te behalen totaalscore is 30. Een hogere totaalscore duidt op meer zelfvertrouwen. De jongeren hebben voor dit onderzoek de Rosenberg-zelfwaarderingsschaal twee keer ingevuld, namelijk voor situaties in het dagelijks leven en voor situaties binnen de voetbalcontext. De zelfwaarderingsschaal is zowel bij de gehele onderzoeksgroep in dezelfde vorm afgenomen. In bijlage 1 is de Rosenberg-zelfwaarderingsschaal opgenomen.

Sport- en Omgevingsfactoren Vragenlijst Paralympische Sporters [SOVPS]. Voor het onderzoeken van de sport- en omgevingsfactoren, is gebruikgemaakt van de SOVPS. De SOVPS is opgebouwd uit 72 items. De vragenlijst bestaat ten eerste uit een aantal basisitems, namelijk ‘leeftijd’, ‘aantal jaren voetbal’ en ‘speelminuten in de afgelopen drie wedstrijden’. Deze drie basisitems zijn een operationalisering van het construct ‘voetbaldeelname’. Daarnaast bestaat de vragenlijst uit items die onderverdeeld zijn in zeven subschalen, namelijk ‘ondersteuning coach’, ‘ondersteuning reguliere teamgenoten’, ‘ondersteuning CP-teamgenoten’, ‘deelname aan een selectieteam’, ‘betrokkenheid familie’, ‘betrokkenheid vrienden’ en ‘betrokkenheid school of werk’. Een voorbeelditem is: ‘Mijn familie begrijpt mijn passie voor voetbal’. Het aantal items per subschaal varieert, afhankelijk van wat nodig is om die subschaal te meten. De antwoordmogelijkheden op de items variëren tussen 0 ‘helemaal niet mee eens’ en 4 ‘helemaal mee eens’ en ‘niet van toepassing’. Een hogere normscore is gerelateerd aan een meer positievere aanwezigheid van sport- en omgevingsfactoren. De subschalen en items zijn geformuleerd op basis van wat in de wetenschappelijke literatuur geschreven is over voetbaldeelname, jongeren met en zonder CP en zelfvertrouwen (zie bijlage 2). De subschalen en items zijn valide en betrouwbaar bevonden (Reuvekamp, 2015; Wigt, 2015).

Voor het onderzoek naar sport- en omgevingsfactoren bij jongeren zonder CP is eveneens gebruikgemaakt van de SOVPS. De SOVPS voor jongeren zonder CP bestaat uit 62 items, omdat tien vragen verwijderd zijn uit de subschaal ‘ondersteuning teamgenoten’. De verwijderde vragen hebben betrekking op het voetballen in een CP-team en zijn daarom niet van toepassing op jongeren zonder CP. Daarnaast zijn enkele andere vragen aangepast op de subschalen betrokkenheid familie, partner en vrienden, belangstelling school & werk en ondersteuning coach. De term ‘CP-voetbal’ is in de aangepaste vragenlijst veranderd in ‘regulier voetbal’.

Semigestructureerde interviews. De bevindingen omtrent het zelfvertrouwen van jongeren met en zonder CP in twee contexten en de relatie met sport- en overige omgevingsfactoren, zijn door middel van semigestructureerde interviews in kaart gebracht. Ieder interview heeft maximaal 60 minuten geduurd. De volgende onderwerpen zijn onder andere aan de orde gekomen: omschrijving van het begrip zelfvertrouwen en voetbalfactoren (zoals speelminuten en percepties ten aanzien van zelfvertrouwen). De keuze voor deze onderwerpen is gemaakt, omdat ze overeenkomstig zijn met de onderwerpen uit de semigestructureerde interviews die zijn afgenomen bij jongeren met CP. De onderwerpen

voor deze interviews zijn weergegeven in bijlage 3. De meerwaarde van deze interviews is een verdieping van de antwoorden op de vragenlijsten van de RSEQ en SOVPS.

Data-analyse

Voor het analyseren van de kwantitatieve data is gebruikgemaakt van het programma Statistical Package for Social Sciences [SPSS], versie 20. Het significantieniveau is $p < .05$. Bij de RSEQ en SOVPS zijn de negatief geformuleerde items gehercodeerd. Vervolgens zijn de missende data geïmputeerd. Bij de RSEQ is gebruikgemaakt van de imputatie door het gemiddelde te berekenen op basis van de overige vragen van de schaal. Bij de SOVPS heeft de imputatie op itemniveau plaatsgevonden. Daarna is door middel van Cronbach's alpha de betrouwbaarheid van de RSEQ en de subschalen van de SOVPS getoetst. Hierbij is gestreefd naar Cronbach's alpha boven .70. Zodra na verwijdering van items Cronbach's alpha lager is dan .60, is deze subschaal verwijderd.

De antwoorden op onderzoeksvragen 1A en 1B zijn beschrijvend. De t-toets en de scores van onderzoeksvragen 1A en 1B, meten het verschil in zelfvertrouwen bij jongeren met en zonder CP, in beide contexten. Dit geeft antwoord op onderzoeksvraag 1C.

Onderzoeksvragen 2A en 2B analyseren de samenhang tussen enerzijds het dagelijks leven en voetbaldeelname en anderzijds jongeren met en zonder CP door middel van een Spearman's rho rangcorrelatie. Deze meet de correlatie van variabelen met minimaal ordinaal niveau.

Onderzoeksvraag 2C meet het significante verschil tussen voetbaldeelname, sport- en omgevingsfactoren en zelfvertrouwen bij jongeren met en zonder CP in twee contexten aan de hand van een Fisher z-toets. De Fisher z-toets meet het verschil tussen twee correlatiecoëfficiënten (VassarStats, 2016).

Voor de kwalitatieve analyse is gebruikgemaakt van inductief analyseren en een constante vergelijking. De antwoorden van de doelgroep zijn genoteerd en gecodeerd aan de hand van categorieën. Deze categorieën zijn gekozen op basis van de antwoorden van de jongeren. Vervolgens zijn de antwoorden binnen de doelgroep vergeleken. Bij de kwalitatieve analyse is geen gebruikgemaakt van software. Bij de kwalitatieve resultaten zijn alleen de data van jongeren zonder CP weergegeven. Dit onderzoek focust zich voornamelijk op jongeren zonder CP om een vergelijking te kunnen maken met jongeren met CP. De vergelijking van jongeren met en zonder CP is besproken in de discussie.

Resultaten

Kwantitatieve resultaten

Tabel 1 representeert de beschrijvende statistieken van de mate van zelfvertrouwen binnen het dagelijks leven en voetbalcontext bij jongeren met en zonder CP aan de hand van, Cronbach's alpha, RSEQ en SOVPS. In totaal hebben vijftien jongeren met CP en achttien jongeren zonder CP deelgenomen aan fase 1. De subschaal belangstelling school of werk is met Cronbach's alpha niet betrouwbaar bevonden en daarom buiten beschouwing gelaten. Daarnaast representeert tabel 1 de (significante) verschillen tussen de mate van zelfvertrouwen bij jongeren met en zonder CP in zowel voetbalcontext als in het dagelijks leven. Er is één significante samenhang gevonden, namelijk 'ondersteuning teamgenoten CP-team'.

Tabel 2 laat de Spearman's rho rangcorrelatiecoëfficiënten zien tussen zelfvertrouwen in het dagelijks leven, voetbaldeelname en sport- en omgevingsfactoren bij jongeren met en zonder CP. In totaal is een significante samenhang gevonden op vijf factoren. Drie met CP (ondersteuning teamgenoten CP-team, betrokkenheid familie en betrokkenheid vrienden) en twee zonder CP (leeftijd en ondersteuning coach). In de figuren 1 en 2 (zie bijlage 4) zijn de significante correlaties door middel van scatterplots visueel gemaakt. Het significante verschil binnen de factoren tussen jongeren met en zonder CP is gemeten door middel van de Fisher Z-toets.

Tabel 3 laat de Spearman's rho rangcorrelatiecoëfficiënten zien tussen het zelfvertrouwen binnen de voetbalcontext, voetbaldeelname en sport- en omgevingsfactoren bij jongeren met en zonder CP. In totaal is een significante samenhang gevonden op drie factoren. Twee met CP (ondersteuning coach en betrokkenheid vrienden) en een zonder CP (ondersteuning coach). In de figuren 3 en 4 (zie bijlage 4) zijn de significante samenhangen visueel gemaakt door middel van scatterplots. Het significante verschil binnen de factoren tussen jongeren met en zonder CP is gemeten door middel van de Fisher Z-toets.

Tabel 1

Beschrijvende statistieken binnen het dagelijks en voetbalcontext en Cronbach's alpha van de RSEQ en de subschalen van de SOVPS en Independent Sample T-test met CP en

Variabelen	Kandidaten met CP						Kandidaten zonder CP						Independent Sample T-test		
	N	M	SD	Min.	Max.	α	N	M	SD	Min.	Max.	α	F	t	p
Voetbaldeelname															
Leeftijd	15	21.70	3.22	16	28	*	18	18.11	2.11	17	24	*	1.93	2.81	.174
Jaren (CP-)voetbal	15	5.77	3.51	.25	11	*	18	12.11	5.13	1	20	*	1.15	-4.06	.293
Speelminuten*****	15	33.53	21.34	0	60**	*	18	70.83	24.51	0	90**	*	.00	-4.50	.998
Rosenberg zelfwaarderingsschaal															
Dagelijks leven	15	22.33	3.11	18.89	28	.68	18	23.72	4.07	14	30	.70	1.15	-1.08	.291
Binnen voetbalcontext	15	21.97	3.42	16.67	28	.72	18	22.61	3.88	13	28	.67	.05	-.50	.828
Sportfactoren (SOVPS)															
Ondersteuning coach	15	2.51	.56	1.19	3.50	.91	18	2.84	.57	1.69	3.94	.89	.04	-1.71	.853
Deel uitmaken van een selectieteam	15	2.96	.73	1.33	4.00	.72									
Ondersteuning teamgenoten CP-team	15	3.14	.29	2.44	3.67	.74	18***	2.98***	.60***	3.00***	4.00***	.87***	5.65	.96	.024
Ondersteuning teamgenoten regulier team	14****	2.74	.60	1.50	3.80	.89	18	2.98	.60	3.00	4.00	.87	.02	-1.15	.889
Omgevingsfactoren (SOVPS)															
Betrokkenheid familie	15	3.61	.35	3.10	4.00	.85	18	3.01	.60	1.70	4.00	.87	3.39	3.07	.075
Betrokkenheid vrienden	15	3.21	.54	2.20	4.00	.93	18	3.14	.52	2.30	4.00	.88	.08	.37	.783
Belangstelling school of werk	12*****	2.96	.62	1.50	4.00	.36*****	18	3.08	.93	.50	4.00	.75	1.50	-.41	.231

zonder CP

Note. N = aantal. M = gemiddelde. SD = standaarddeviatie. Min = laagst behaalde score. Max. = hoogst behaalde score. α = Cronbach's alpha onder de grens van .60. F = assumptie van homogeniteit. t = t-test for equality of means. p = significantieniveau < .05. * α kan niet berekend worden. ** Wedstrijden CP-voetbal duren korter. *** Regulier teamgenoten. **** 1 participant zit niet in een regulier team. ***** Niet alle jongeren zitten op school of hebben collega's. ***** Cronbach's alpha onder de grens .60. ***** Gemiddeld aantal speelminuten in de afgelopen drie wedstrijden.

Tabel 2

De Spearman's rho rangcorrelatiecoëfficiënt tussen zelfvertrouwen in het dagelijks leven en de sport- en overige omgevingsfactoren met CP en zonder CP

Factoren	Jongeren met CP			Jongeren zonder CP			Significant verschil**
	N	r_s	p	N	r_s	p	p
Voetbaldeelname							
Leeftijd	15	.00	1.00	18	.502	.034	.076
Aantal jaren voetbal (CP-team)	15	.088	.756	18	.146	.563	.881
Speeltijd	15	-.003	.992	18	-.246	.325	.522
Sportfactoren							
Ondersteuning coach	15	.244	.381	18	.527	.025	.384
Ondersteuning reguliere teamgenoten	15	.368	.196	18	.215	.391	.667
Ondersteuning CP-teamgenoten	15	.516	.049	18*	.215*	.391*	.181
Deel uitmaken van een selectieteam	15	.496	.060				
Omgevingsfactoren							
Betrokkenheid familie	15	.698	.004	18	.149	.554	.066
Betrokkenheid vrienden	15	.667	.007	18	.267	.284	.184

Note. N = aantal jongeren. r_s = Spearman's rho rangcorrelatiecoëfficiënt. p = significantieniveau <.05. * Reguliere teamgenoten.

**Gemeten door Fisher z-toets.

Tabel 3

De Spearman's rho rangcorrelatiecoëfficiënt tussen zelfvertrouwen binnen voetbalcontext en de sport- en overige omgevingsfactoren met CP en zonder CP

Factoren	Jongeren met CP			Jongeren zonder CP			Significant verschil**
	N	r_s	p	N	r_s	p	p
Voetbaldeelname							
Leeftijd	15	-.200	.475	18	.453	.059	.075
Aantal jaren voetbal (CP-team)	15	-.005	.987	18	.407	.094	.259
Speeltijd	15	.062	.825	18	-.102	.687	.675
Sportfactoren							
Ondersteuning coach	15	.639	.010	18	.579	.012	.803
Ondersteuning regulier teamgenoten	14	.373	.189	18	.273	.274	.772
Ondersteuning CP-teamgenoten	15	.496	.060	18*	.273*	.274*	.497
Deel uitmaken van een selectieteam	15	.362	.185				
Omgevingsfactoren							
Betrokkenheid familie	15	.291	.293	18	.330	.181	.330
Betrokkenheid vrienden	15	.618	.015	18	.467	.05	.576

Note. N = aantal jongeren. r_s = Spearman's rho rangcorrelatiecoëfficiënt. p = significantieniveau <.05. * Reguliere teamgenoten.

**Gemeten door Fisher z-toets.

Kwalitatieve resultaten in het dagelijks leven

Voor de tweede fase hebben vijf jongeren meegedaan zonder CP. Deze jongeren zijn bekenden van de onderzoeker. De kenmerken van deze jongeren zijn weergegeven in tabel 4 (zie bijlage 5). De andere jongeren hebben wegens tijdsgebrek niet deelgenomen. Voetbaldeelname en sportfactoren zijn samengenomen. Jongeren vonden dat deze categorieën met elkaar te maken hebben. Het eerste gedeelte van de kwalitatieve analyse bestaat uit de percepties van jongeren ten aanzien van zelfvertrouwen in het dagelijks leven aan de hand van de sport- en omgevingsfactoren.

Sportfactoren. Binnen deze factoren zijn drie thema's onderscheiden, onderverdeeld in negen subthema's. Deze zijn weergegeven in tabel 5 (zie bijlage 5).

Voetbaldeelname. Dit thema bestaat uit de subthema's 'speelminuten' en 'basispositie'. Deze worden door de jongeren als belangrijk ervaren en worden omschreven als *'Veel speelminuten geeft het gevoel dat je iets kan [sic], belangrijk bent en mensen niet zonder [sic] kunnen. Dit is niet alleen in [sic] voetbalcontext zo, maar heeft ook invloed wanneer ik op school zit en met vrienden ben'*.

Ondersteuning van de coach. Dit thema is onderverdeeld in vier subthema's, namelijk 'feedback', 'interesse en vertrouwen', 'ruimte voor eigen inbreng' en 'vertrouwen'. Bij 'feedback' omschreef een kandidaat dat voornamelijk negatieve feedback langer blijft hangen en dat dat ook vaak mee naar huis gaat. Interesse (*'De coach heeft ook interesse in mijn leven naast voetbal, waardoor hij het soms kan begrijpen als ik niet goed speel'*) en vertrouwen (*'Het vertrouwen in mij is vanaf het begin al groot'*) zijn belangrijk. Ruimte voor eigen inbreng laat zowel een positieve als negatieve samenhang zien (*'Als ik het ergens niet mee eens ben, mag ik dat zeggen' en 'Ik durf niet te zeggen wat ik ervan vind, omdat de coach vaak het idee heeft dat hij het goed doet'*).

Ondersteuning teamgenoten. Dit thema bestaat uit twee subthema's elkaar helpen (*'Complimenten van teamgenoten geven je een positief gevoel en die neem je mee naar huis'*) en 'teamgevoel' (*'Het is fijn om van elkaar te leren, soms zie ik dingen anders terwijl dat niet altijd het beste is'*).

Omgevingsfactoren. Binnen deze categorie zijn twee thema's gedefinieerd, die in vijf subthema's zijn onderverdeeld. In tabel 6 is dit visueel weergegeven (zie bijlage 5).

Betrokkenheid familie. Dit thema is onderverdeeld in drie subthema's, namelijk 'aanmoediging' (*'Het is fijn wanneer er familieleden langs de kant staan om mij aan te moedigen. Dit geeft een gevoel dat ik belangrijk ben voor mijn familie, ook in het dagelijks*

leven'), 'meeleven' ('Mijn familie, [sic] is trots op mij. Vooral als ik iets goeds heb gedaan, was niet alleen ik blij, maar ook mijn familie') en 'steun' ('Wanneer ik niet lekker in mijn vel zat, probeerde mijn familie mij te helpen'). Jongeren geven aan dat betrokkenheid familie van belang is bij zelfvertrouwen.

Betrokkenheid vrienden. Dit thema is onderverdeeld in twee subthema's, namelijk 'interesse' ('Op school wordt er [sic] ook steeds gevraagd hoeveel ik het afgelopen weekend heb gespeeld, dat geeft toch wel een gevoel dat ik ertoe doet [sic]') en 'steun' ('Ik [sic] haal er kracht uit wanneer mijn vrienden in mij geïnteresseerd zijn').

Kwalitatieve resultaten in voetbalcontext

Het tweede gedeelte bestaat uit de percepties van jongeren ten aanzien van zelfvertrouwen in voetbalcontext aan de hand van de sport- en omgevingsfactoren.

Sportfactoren. Binnen deze categorie zijn vier thema's, onderverdeeld in elf subthema's. Deze thema's zijn visueel gemaakt in tabel 7 (zie bijlage 5).

Voetbaldeelnome. Dit thema kent twee subthema's, namelijk 'speelminuten' ('Wanneer je zeker 70 minuten mag spelen, ben je een belangrijk onderdeel geweest in deze wedstrijd. Dan is het niet erg om wissels ook speelminuten te gunnen. Het geeft je een goed gevoel') en 'basispositie' ('Als je wordt geselecteerd voor een basispositie is dat een grandioze eer en geeft dat veel zelfvertrouwen. Voornamelijk in een team met veel spelers'). Beide subthema's zijn volgens de jongeren van belang bij zelfvertrouwen.

Prestaties tijdens een wedstrijd. Uit de reacties van de jongeren is gebleken dat 'prestaties tijdens een wedstrijd' van hoog belang is. Binnen dit thema zijn twee subthema's gedefinieerd, namelijk 'individuele acties' ('Duels winnen en je positie op het veld goed uitvoeren is goed voor je zelfvertrouwen. Je voelt je er sterker door') en 'teamprestaties' ('Goed presteren geeft je als team een goed gevoel, waardoor je het idee hebt dat je meer kan [sic], meer durft en ook meer gaat doen wat dan vaak goede resultaten boekt').

Ondersteuning coach. Dit thema hangt zowel positief als negatief samen met het zelfvertrouwen binnen de voetbalcontext en bestaat uit de subthema's 'feedback', 'interesse', 'ruimte voor eigen belang', 'ruimte voor eigen initiatief' en 'vertrouwen'. 'Feedback' ('Ik vind het fijn om te horen wat ik goed doe en waar ik nog in kan verbeteren') en 'interesse' ('De coach is benieuwd waarom ik dingen doe, wat ik van zijn beslissingen vind en hoe ik het zou doen') hangen positief samen met zelfvertrouwen. 'Ruimte voor eigen mening' ('Als ik het ergens niet mee eens ben, mag ik dat zeggen' en 'Ik durf niet te zeggen wat ik ervan vind, omdat de coach vaak het idee heeft dat hij het goed doet') hangt positief en negatief samen

met zelfvertrouwen. ‘Ruimte voor eigen initiatief’ (*‘Voornamelijk op de trainingen kan ik en iedereen lekker zijn eigen ding doen’*) en ‘vertrouwen’ (*‘We voetballen in een vriendenteam, waarbij je jezelf kan en durf te zijn en iedereen vertrouwen in elkaar heeft’*) hangen positief samen met zelfvertrouwen.

Ondersteuning teamgenoten. Bij dit thema kent twee subthema’s, namelijk ‘coachen’ (*‘Complimenten van teamgenoten geven je een positief gevoel’*) en ‘elkaar helpen’ (*‘Het is fijn om van elkaar te leren, soms zie ik dingen anders terwijl dat niet altijd het beste is’*). Jongeren geven aan dat dit thema niet van belang bij het zelfvertrouwen.

Omgevingsfactoren. Binnen deze factoren zijn twee thema’s gedefinieerd met daarbinnen vijf subthema’s. Deze thema’s zijn visueel gemaakt in tabel 8 (zie bijlage 5).

Betrokkenheid familie. Het thema ‘betrokkenheid familie’ is onderverdeeld in ‘hulp’ (*‘Mijn ouders gingen vroeger altijd mee naar de voetbal. Ze brachten mij overal naar toe [sic] en als er wat geregeld moest worden was mijn familie er[sic]’*), ‘meeleven’ (*‘Mijn familie, [sic] iedereen is trots op mij. Vooral als ik iets goeds heb gedaan, was niet alleen ik blij, maar ook mijn familie’*) en ‘steun’ (*‘Wanneer ik niet lekker in mijn vel zat, probeerde mijn familie mij te helpen’*). Jongeren geven aan dat dit thema van belang is bij zelfvertrouwen.

Betrokkenheid vrienden. Dit thema is onderverdeeld in twee subthema’s, namelijk ‘interesse’ (*‘Wanneer ik vroeger op school kwam en mijn vrienden op school vroegen hoeveel dit weekend [sic] het was geworden, geeft [sic] je een leuk gevoel als kleine jongen zijnde. Mijn schoolvrienden zaten ook op voetbal en dat geeft[sic] een leuke onderlinge competentie. Wanneer je kon zeggen dat je goed was en gewonnen had, gaf dat veel zelfvertrouwen’*) en ‘steun’ (*‘Je staat er niet alleen voor als het wat minder ging [sic]. Je vrienden helpen je er weer bovenop’*).

Discussie

Dit onderzoek had als doel om inzicht te krijgen in de samenhang tussen voetbaldeelname en de mate van zelfvertrouwen en bij jongeren met en zonder CP. Om de samenhang zo volledig mogelijk te maken is er gebruik gemaakt van diverse factoren en is het onderzoek opgedeeld in twee fases.

Kwantitatieve gegevens

Er is geen significant verschil gevonden binnen de factoren tussen jongeren met en zonder CP. Een verklaring zou kunnen zijn dat zowel jongeren met als zonder CP over het algemeen dezelfde waarde hechten aan de factoren, waardoor er onderling geen significant

verschil is. Bronfenbrenner (1979) benoemt bijvoorbeeld ook dat directe betrokkenen, zoals familieleden, de meeste invloed hebben op een jongere, ongeacht de beperking.

Voetbaldeelname. Er is een samenhang gevonden tussen het zelfvertrouwen van jongeren zonder CP in het dagelijks leven en de factor ‘leeftijd’.

Belangrijkste bevindingen. Een verklaring zou kunnen zijn dat jongeren zonder CP vanaf jongs af aan al voetballen. Deze jongeren leren van jongs af aan al technieken, waar zij gedurende hun voetbalcarrière beter in worden, hetgeen hun zelfvertrouwen doet vergroten. Jongeren met een motorische beperking ervaren echter een grotere uitdaging om aan sport deel te nemen (Freeborn & Knafl, 2014). Verder valt op dat geen enkele factor behorend bij voetbaldeelname samenhangt met zelfvertrouwen.

Eerdere studies. Uit onderzoek van Yperen (1995) blijkt echter dat ‘speelminuten’ en ‘aantal jaren voetbal’ wel degelijk samenhangen met zelfvertrouwen. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat ‘speelminuten’ en ‘aantal jaren voetbal’ gevoelsmatig belangrijk zijn voor het zelfvertrouwen, maar statistisch gezien minder effect hebben op het zelfvertrouwen

Sportfactoren. Er is samenhang gevonden tussen zelfvertrouwen in het dagelijks leven en ‘ondersteuning CP-teamgenoten’ bij jongeren met CP. Daarnaast is er samenhang tussen zelfvertrouwen in het dagelijks leven en ‘ondersteuning coach’ bij jongeren met CP. Verder is er samenhang tussen zelfvertrouwen in voetbalcontext en ‘ondersteuning coach’. Deze samenhang geldt voor zowel jongeren met als zonder CP.

Belangrijkste bevindingen. Het valt op dat in beide contexten een sportfactor samenhangt met het zelfvertrouwen bij jongeren met en zonder CP. Daarnaast valt op dat ‘ondersteuning coach’ drie van de vier keer samenhang laat zien, uitgezonderd jongeren met CP in dagelijks leven.

Eerdere studies. De bevinding dat ‘ondersteuning coach’ wel samenhangt met zelfvertrouwen en andere sportfactoren nauwelijks samenhangen komt overeen met de theorie van Bronfenbrenner (1979). Bronfenbrenner gaat ervan uit dat belangrijke personen de meeste invloed hebben op het individu. Daarnaast verondersteld de literatuur dat er geen een-op-een-relatie is tussen zelfvertrouwen en een sportfactor (Zijlstra & Wever, 2014). Hierbij is opgemerkt dat meerdere factoren bijdragen aan zelfvertrouwen, maar dat één factor de meeste/significante samenhang heeft en andere factoren een minimale bijdrage leveren (Zijlstra & Wever, 2014).

Omgevingsfactoren. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat er een samenhang is tussen het zelfvertrouwen van jongeren met CP en ‘betrokkenheid familie’ en ‘betrokkenheid

vrienden' in het dagelijks leven. Daarnaast is een samenhang gevonden tussen zelfvertrouwen bij jongeren met CP en 'betrokkenheid vrienden' in de voetbalcontext. Bij jongeren zonder CP is echter geen samenhang gevonden in beide contexten.

Belangrijkste bevindingen. Een verklaring zou kunnen zijn dat jongeren met CP meer afhankelijk zijn van hun omgeving en meer uitdaging ervaren dan jongeren zonder een motorisch beperking (Freeborn & Knafl, 2014). Deze afhankelijkheidsrelatie kan ervoor zorgen dat familie en/of vrienden voor jongeren met CP belangrijker zijn voor deze jongeren dan jongeren zonder CP, waardoor familie en vrienden meer invloed hebben op het zelfvertrouwen (Bronfenbrenner, 1979). Het onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat meer factoren samenhangen met zelfvertrouwen in het dagelijks leven dan in voetbalcontext.

Eerdere studies. De bevindingen komen overeen met het ecologisch model van Bronfenbrenner (1979). Bronfenbrenner gaat ervan uit dat belangrijke personen de meeste invloed hebben op die persoon, zo ook op het zelfvertrouwen. In dit onderzoek worden omgevingsfactoren als belangrijke personen gezien. Daarnaast ervaren jongeren met CP meer steun van directe betrokkenen dan jongeren zonder een beperking (Cheong & Johnston, 2013). Wanneer de steun van deze directe betrokkenen wordt gemist bij jongeren met CP is dat ook meer negatief gerelateerd aan het zelfvertrouwen dan bij jongeren met CP in vergelijking met jongeren zonder CP (Cheong & Johnston, 2013).

Kwalitatieve gegevens

Voetbaldeelname, sport en omgevingsfactoren. Uit de kwalitatieve gegevens blijkt dat er nauwelijks verschil is tussen de factoren die bijdragen aan zelfvertrouwen bij jongeren met en zonder CP in beide contexten. Verder geven alle jongeren aan dat 'speelminuten' van belang zijn voor het zelfvertrouwen. Dit blijkt echter niet uit de kwantitatieve gegevens. In de kwalitatieve gegevens benoemden de jongeren verder dat de percepties tijdens een wedstrijd van belang zijn bij het zelfvertrouwen. Daarnaast beschrijven voornamelijk jongeren met CP dat individuele acties, teamprestaties en ervaringen positief gerelateerd zijn aan hun zelfvertrouwen. Een andere belangrijke factor voor het zelfvertrouwen blijkt 'ondersteuning coach' te zijn. In de kwantitatieve gegevens is deze samenhang alleen te zien bij jongeren met CP in het dagelijks leven. Ook 'betrokkenheid familie' en 'betrokkenheid vrienden' blijken een belangrijke factor te zijn bij zelfvertrouwen. 'Ondersteuning teamgenoten' blijkt, net zoals in de kwantitatieve gegevens, alleen van belang te zijn bij zelfvertrouwen van jongeren met CP.

Belangrijkste bevindingen. Een verklaring voor het verschil in ‘speelminuten’ zou kunnen zijn dat ‘speelminuten’ gevoelsmatig belangrijk zijn (Van Yperen, 1995) voor het zelfvertrouwen, maar statistisch gezien minder effect hebben op het zelfvertrouwen. De resultaten met betrekking tot de percepties komen overeen met het verwachtingspatroon. Succes- en faalervaringen bij jongeren met een motorische beperking hoeven niet direct een gevolg te zijn van sporten (Harter, 1978; Zimmerman, 2010). Een verklaring van de overeenkomsten tussen ‘ondersteuning coach’ en betrokkenheid familie’ kan de afhankelijkheidsrelatie zijn in beide contexten (Cheong & Johnson, 2013). Dat er nauwelijks samenhang gevonden wordt tussen zelfvertrouwen in beide contexten en ‘ondersteuning teamgenoten’ en ‘betrokkenheid vrienden’ kan verklaard worden vanuit de afhankelijkheidsrelatie. Vrienden en teamgenoten hebben in vergelijking met de coach en familie meer afstand, waardoor vrienden en teamgenoten minder invloed hebben (Bronfenbrenner, 1979).

Eerdere studies. Er kunnen ook andere factoren een rol spelen bij het ontstaan van succes- en faalervaringen, zoals wordt voorgesteld door Harter (1978). Vanuit de theorie van Bronfenbrenner (1979) en Harter (1978) kan deze samenhang verklaard worden. Binnen de voetbalcontext wordt de coach namelijk als belangrijkste persoon gezien waar de jongeren afhankelijk van zijn binnen de voetbalcontext (Yperen, 1995). Naast de coach is familie voor jongeren met CP een belangrijke steunfactor, waar ze kracht vandaan halen. Bronfenbrenner (1979) geeft namelijk aan dat directe betrokkene, afhankelijk van de context, meer invloed hebben op jongeren. Cheong & Johnston (2013) benadrukken dat de betrokkenheid en steun van directe betrokken voornamelijk bij jongeren met een beperking van invloed zijn. Een conclusie vanuit de kwalitatieve gegevens is er geen eenduidig verschil is tussen jongeren met en zonder CP in de beide contexten. Daarbij wordt echter wel duidelijk dat ‘speelminuten’ en ‘percepties’ en degelijk wel toe doen, hetgeen niet naar voren kwam in de kwantitatieve gegevens.

Sterke kanten. Sterke kant van dit onderzoek is de betrouwbaarheid van de RSEQ en de SOVPT bij zowel jongeren met als zonder CP. Om een vergelijkend onderzoek uit te kunnen voeren is het belangrijk dat dezelfde vragenlijsten gebruikt kunnen worden. Daarnaast is in de tweede fase van het onderzoek besproken wat jongeren met CP en jongeren zonder CP onder zelfvertrouwen verstaan. De omschrijving van beide groepen kwam overeen met de definitie die in dit onderzoek aangehouden is. Door deze overeenkomst kunnen de uitspraken en antwoorden goed geïnterpreteerd worden.

In de vorige onderzoeken (Reuvekamp, 2015; Wigt, 2015) is gebruikgemaakt van een mixed-methode ontwerp. Om een vergelijkend onderzoek te kunnen doen, is hiervan ook in dit onderzoek gebruikgemaakt. Het voordeel van deze methode is dat het een volledig beeld van de werkelijkheid geeft dan wanneer gebruik wordt gemaakt van één methode. Dit geldt voornamelijk voor onderzoeken met een kleine steekproefgrootte.

Beperkingen. In de eerste fase van dit onderzoek hebben relatief minder jongeren zonder CP deelgenomen in vergelijking met jongeren met CP. Het gevaar van deze kleine steekproefpopulatie is dat er een vertekend beeld van de werkelijkheid kan ontstaan. Daarnaast heeft deze kleine steekproefgrootte als gevolg dat op basis van deze gegevens, de conclusies niet gegeneraliseerd kunnen worden (Neuman, 2014). Een andere beperking van dit onderzoek is dat er onvoldoende variatie is in beide populaties (Neuman, 2014). Bij de jongeren met CP hadden de meesten dezelfde classificatie qua ernst van hun beperking. De variatie in populatie van jongeren zonder CP is ook minimaal. De jongeren zijn geworven door middel van een gelegenheidssteekprofmethode. Dit is een minder betrouwbare onderzoeksmethode (Neuman, 2014).

Een beperking in fase twee is het aantal interviews wat is afgenomen. Bij jongeren met CP was er een hoge opkomst in vergelijking bij jongeren zonder CP. Het streven was minimaal tien jongeren te spreken. Vanwege externe factoren zoals huiswerk en tentamens zijn vijf jongeren geïnterviewd.

Vervolgonderzoeken. Een optie voor vervolgonderzoek is de vraag hoe de coach jongeren met een motorische beperking zo goed mogelijk kan ondersteunen, vanwege de belangrijke rol die de coach bij het zelfvertrouwen. Een ander idee kan zijn hoe familie en vrienden jongeren met een motorische beperking meer kunnen ondersteunen, zodat hun zelfvertrouwen groeit. Een derde onderzoeksidee is het uitvoeren van vergelijkend onderzoek tussen vrouwelijke voetballers en jongeren met CP. Daarnaast wordt aanbevolen om vergelijkend onderzoek te doen naar jongeren met andere vormen van een motorische beperking, bijvoorbeeld Developmental Coordination Disorder [DCD]. Een laatste aanbeveling is te variëren met andere sporten, zoals atletiek of boccia. Om te kunnen beoordelen of sport in algemene zin daadwerkelijk een significante bijdrage levert aan het zelfvertrouwen van jongeren met een beperking is meer onderzoek nodig. Om de uitkomsten van het algehele onderzoek te kunnen generaliseren, is een zo groot mogelijke onderzoekspopulatie nodig. Het zou gewenst zijn als het aantal onderzochte jongeren met CP en zonder CP relatief hetzelfde zijn.

Implementatie. Dit onderzoek toont dat sport- en omgevingsfactoren meer gerelateerd zijn aan het zelfvertrouwen bij jongeren met CP dan bij jongeren zonder CP. Voornamelijk omgevingsfactoren hebben een samenhang met zelfvertrouwen bij jongeren met CP. Het is belangrijk dat hierbij onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende factoren. De onderzochte factoren leveren namelijk niet in gelijke mate een bijdrage aan het zelfvertrouwen. Het is noodzakelijk om de factoren die een bijdrage leveren aan zelfvertrouwen zo goed mogelijk in te zetten om meer zelfvertrouwen te creëren bij jongeren met een beperking. Hiermee wordt bedoeld, wanneer de coach, familie en vrienden weten hoe zij een jongere met CP zo goed mogelijk kunnen ondersteunen, dit het zelfvertrouwen zal vergroten.

Referenties

- Asendorpff, J.B., Banse, R., & Mucke, D. (2002). Dissociation between implicit and explicit personality self-concept: the case of shy behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(2). doi:10.1037//0022-3514.83.2.380
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. *Encyclopedia of Human Behavior* 4, 71-81. doi:10.1017/S001216220533112X
- Brink, C. L. van den, & Savelkoul, M. (2013). Gezondheidsmonitor GGD'en, CBS en RIVM. Nationaal kompas volksgezondheid. *Opgevraagd van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) website: <http://www.nationaalkompas.nl/algemeen/meta-informatie/bronbeschrijvingen/achtergronddocument-gezondheidsmonitor>*
- Bronfenbrenner, U. (1979). Contexts of child rearing: Problems and prospects. *American Psychologist*, 34(10), 844-850. doi:10.1037/0003-066X.34.10.844
- Brown, M., Gordon, W.A., & Spielman, L. (2003). Participation in social and recreational activity in the community by individuals with traumatic brain injury (2003). *Rehabilitation Psychology*, 48(4). doi:10.1037/0090-5550.48.4.266
- Capio, C. M., Sit, C. H. P., Abernethy, B., & Masters, R. S. W. (2012). Fundamental movement skills and physical activity among children with and without cerebral palsy. *Research in Developmental Disabilities*, 33, 1235-1241. doi:10.1016/j.ridd.2012.02.020
- Cheong, S.K., & Johnston, L. M. (2013). Systematic review of self-concept measures for primary school-aged children with cerebral palsy. *Research in Developmental Disabilities*, 34, 3566-3575. doi:10.1016/j.ridd.2013.07.023
- De Hollander, E.L., Milder, I.E., & Proper, K.I. (2015). *Beweeg- en sportgedrag van mensen met een chronische aandoening of lichamelijke beperking: RIVM-rapport 2015-0064*. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).
- Deci, L.D., & Ryan, R.M. (2004). *Handbook of Self-determination Research*. The University of Rochester Press: New York
- Diener, E., & Diener, M. (2009). Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. *Social Indicators Research*, 38. doi:10.1007/978-90-481-2352-04
- Eime, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J., & Payne, W. R. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through

- sport. *International Journal of Behavioral Nutrition & Physical Activity*, 10, 10-31.
doi:10.1186/1479-5868-10-98
- Freeborn, D., & Knafl, K. (2014), Growing up with cerebral palsy: perceptions of the influence of family. *Child: Care, Health and Development*, 40, 671–679. doi:10.1111/cch.12113
- Franck, E., Raedt, R. de, Barbez, C., & Rosseel, Y. (2008). Psychometric properties of the Dutch Rosenberg Self-Esteem Scale. *Psychologica Belgica*, 48, 25-35. doi:http://doi.org/10.5334/pb-48-1-25
- Green, S. (2003) ‘What do you mean “what’s wrong with her?”: stigma and the lives of families of children with disabilities. *Social Science and Medicine*, 57(8), 1361–1374. doi:10.1016/S0277-9536(02)00511-7.
- Harter, S. (1978). Effectance motivation reconsidered: Towards a developmental model. *Human Development*, 21, 34-64. doi:10.1159/000271574
- Harter, S. (1999). *The construction of the self: Developmental and sociocultural foundations*. New York: Guilford Press.
- Heijden, A. von, Van den Dool, R., Lindert, C., & Breedveld, K., (2013). *(On)beperkt sportief 2013: Monitor sport- en beweegdeelname van mensen met een handicap*. Utrecht/ Nieuwegein: Mulier Instituut/ Arko Sports Media.
- Lyubomirsky, S., King, L. A., & Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin*, 131, 803-855. doi:10.1037/0033-2909.131.6.803
- Majnemer, A., Shevell, M., Law, M., Birnbaum, R., Chilingaryan, G., Rosenbaum, P., & Poulin, C. (2008) Participation and enjoyment of leisure activities in school aged children with cerebral palsy. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 50, 751-758. doi:10.1111/j.1469-8749.2008.03068.x
- Manuel, J.C., Balkrishnan, R., Camacho, F., Paterson Smith, B., & Koman, L.A. (2003). Factors associated with self-esteem in pre-adolescents and adolescents with cerebral palsy. *Journal of Adolescent Health*, 32, 456-458. doi:10.1016/S1054-139X(03)00050-8
- Murphy, Carbone, & The council on children with disabilities (2008). Promoting the participation of children with disabilities in sports, recreation and physical activities. *Pediatrics*, 121, 1057-1061. doi:10.1542/peds.2008-0566
- Neuman, W.L. (2014). *Understanding Research*. Harlow: Pearson Education Limited.

- Ommundsen, Y., Roberts, G.C., Lemyre, P.N., & Miller, B.W. (2006). Parental and coach support or pressure on psychosocial outcomes of pediatric athletes in soccer. *Clinical Journal of Sport Medicine*, 16(6), 522-525. doi:10.1097/01.jsm.0000248845.39498.56
- Orlin, M.N., Palisano, R.J., Chiarello, L.A., Kang, L.J., Polansky, M., Almasri, N., & Maggs, J. (2009) Participation in home, extracurricular, and community activities among children and young people with cerebral palsy. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 52, 160-166. doi:10.1111/j.1469- 8749.2009.03363.x
- Oskoui, M., Coutino, F., Dykeman, J., Jett, N., & Pringsheim, T. (2013). An update on the prevalence of cerebral palsy: a systematic review and meta-analysis. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 55(6). doi:10.1111/dmcn.12080
- Reuvekamp, E. D. (2015). *CP-voetbalspelers niet buiten spel. Een onderzoek naar samenhang tussen zelfvertrouwen van de spelers uit het Nederlands CP-team en de sport- en omgevingsfactoren*. (Master's thesis, Universiteit Utrecht. Retrieved from file:///C:/Users/Heleen%20Slingerland/Downloads/Masterthesis%20Pedagogische%20Wetenschappen%20Els%20Reuvekamp%20(s4251482).pdf
- Rosenbaum, P., Paneth, N., Leviton, A., Goldstein, M., Bax, M., Damiano, D., Dan, B., & Jacobsson, B. (2007). A report: The definition and classification of cerebral palsy April 2006. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 49, 8-14. doi:10.1111/j.1469-8749.2007.tb12610.x
- Rosenberg, M. (1965) Rosenberg self-esteem scale: Society and the adolescent self-image. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Scarpa, S. (2011). Physical self-concept and self-esteem in adolescents and young adults with and without physical disability: the role of sports participation. *European Journal of Adapted Physical Activity*, 4(1), 38-53.
- Sinclair, S.J., Blais, M.A., Gansler, D.A., Sandberg, E., Bistis, K., & LoCicero, A. (2010). Psychometric properties of the Rosenberg Self-Esteem Scale: overall and across demographic groups living within the United States. *Eval Health prof*, 33(1). doi:10.1177/0163278709356187
- Skinner, R. A., & Piek, J. P. (2001). Psychosocial implications of poor motor coordination in children and adolescents. *Human Movement Science*, 20, 73- 94. doi:10.1016/S0167-9457(01)00029-X

- Tafarodi, R.W., & Swann, W.B. (1995). Self-liking and self-competence as dimensions of global self-esteem: Initial validation of a measure. *Journal of Personality Assessment*, 65(2). doi:10.1207/s15327752jpa6502_8
- VassarStats: Website for Statistical Computation. (2016). Significance of the difference between two correlation coefficients. Retrieved from 10 juni 2016, van <http://vassarstats.net/rdiff.html>
- Vooren, I. (2008). In de ban van de Olympus: een studie naar topsport als bron van zin (Doctoraalscriptie, Universiteit voor humanistiek, Utrecht). *Ontleend aan* <http://repository.uvh.nl/bitstream/handle/11439/189/Scriptie%20I.%20Vooren.pdf?sequence=1>
- Watson, L., Knott, F. (2006). Self-esteem and coping in children with developmental coordination disorder. *British Journal of Occupational Therapy*, 69, 450- 456. doi:10.1177/030802260606901003
- Wickman, K. (2007). "I do not compete in disability": How wheelchair athletes challenge the discourse of able-ism through action and resistance. *European Journal for Sport and Society*, 4(2), 151-167.
- Wigt, C. (2015). *Zelfvertrouwen buiten de lijnen. Een exploratieve studie naar het zelfvertrouwen van de spelers uit het Nederlands CP-team in het dagelijks leven en de samenhang met sport- en omgevingsfactoren* (Master's thesis, Universiteit Utrecht) Retrieved from file:///C:/Users/Heleen%20Slingerland/Downloads/Masterthesis-wigt-4227344-2014-2015.pdf.
- Yperen, N.W. van, (1995). Interpersonal stress, performance level, and parental support: A Longitudinal study among highly skilled young soccer players. *The Sport Psychologist*, 9, 225 - 241.
- Zijlstra, B., & Wever, L. (2014). Decentralisatie jeugdhulp en de kracht van sport. *Jeugdbeleid*, 8, 9-13. doi:10.1007/s12451-014-0051-5
- Zwier, J. N., Van Schie, P. E. M., Becher, J. G., Smits, D. W., Gorter, J. W., & Dallmeijer, A. J. (2010). Physical activity in young children with cerebral palsy. *Disability and Rehabilitation*, 32, 1501–1508. doi:10.3109/09638288.2010.497017

Bijlage 1: Rosenberg-zelfwaarderingsschaal [RSEQ]**Vragenlijst ten aanzien van zelfvertrouwen in het dagelijks leven**

Onderstaande vragenlijst is een vragenlijst dat een inschatting maakt van je zelfvertrouwen. Wij willen je vragen om deze vragenlijst nu in te vullen voor de setting ‘buiten de voetbalcontext’, zodat we jouw zelfvertrouwen kunnen inschatten voor situaties in het dagelijks leven. Met de setting ‘buiten de voetbalcontext’ worden situaties bedoeld in het dagelijks leven. Het gaat hier in zijn algemeenheid om situaties wanneer er iets van je wordt gevraagd of verwacht. Voorbeelden hiervan zijn situaties op school, op je werk, bij vrienden of in een winkel of supermarkt.

Het is dan ook de bedoeling dat je wanneer je de vragen leest en een antwoord kiest, je voorstelt dat je in een situatie bent die los staat van het voetbal. Belangrijk hierbij is dat je echt de antwoorden invult over hoe jij je voelt in het dagelijks leven.

Instructie: Hierna volgen 10 beweringen over je algemene gevoelens ten opzichte van jezelf. Als je helemaal akkoord gaat, markeer je HA. Als je akkoord gaat met de uitspraak, markeer dan A. Als je niet akkoord gaat, markeer dan NA. Als je helemaal niet akkoord gaat, markeer dan HNA.

1.Over het algemeen ben ik tevreden met mezelf	HA	A	NA	HNA
2.Bij momenten denk ik dat ik helemaal niet deug.	HA	A	NA	HNA
3.Ik heb het gevoel dat ik een aantal goede kwaliteiten heb	HA	A	NA	HNA
4.Ik ben in staat dingen even goed te doen als de meeste andere mensen.	HA	A	NA	HNA
5.Ik heb het gevoel dat ik niet veel heb om trots op te zijn.	HA	A	NA	HNA
6.Het is ongetwijfeld zo dat ik mij bij momenten nutteloos voel.	HA	A	NA	HNA
7.Ik heb het gevoel dat ik een waardevol iemand ben, minstens evenwaardig als anderen	HA	A	NA	HNA
8.Ik wilde dat ik meer respect voor mezelf kon opbrengen	HA	A	NA	HNA
9.Al bij al ben ik geneigd mezelf een mislukking te voelen.	HA	A	NA	HNA
10.Ik neem een positieve houding aan ten opzichte van mezelf.	HA	A	NA	HNA

Welke situatie(s) heb je in je hoofd gehad tijdens het invullen van bovenstaande vragenlijst?

.....

Vragenlijst ten aanzien van zelfvertrouwen binnen de voetbalcontext

Onderstaande vragenlijst is een vragenlijst dat een inschatting maakt van je zelfvertrouwen. Wij willen je vragen om deze vragenlijst nu in te vullen voor de setting ‘binnen de voetbalcontext’, zodat we jouw zelfvertrouwen kunnen inschatten voor situaties binnen de voetbalcontext. Met de setting ‘binnen de voetbalcontext’ worden situaties bedoeld die plaatsvinden tijdens een wedstrijd, tijdens een training, in de kleedkamer of in de kantine.

Het is dan ook de bedoeling dat je wanneer je de vragen leest en een antwoord kiest, je je voorstelt dat je in een situatie bent bij het voetbal. Belangrijk hierbij is dat je echt de antwoorden invult over hoe jij je voelt wanneer je bij het voetbal bent.

Instructie: Hierna volgen 10 beweringen over je algemene gevoelens ten opzichte van jezelf. Als je helemaal akkoord gaat, markeer je HA. Als je akkoord gaat met de uitspraak, markeer dan A. Als je niet akkoord gaat, markeer dan NA. Als je helemaal niet akkoord gaat, markeer dan HNA.

1.Over het algemeen ben ik tevreden met mezelf	HA	A	NA	HNA
2.Bij momenten denk ik dat ik helemaal niet deug.	HA	A	NA	HNA
3.Ik heb het gevoel dat ik een aantal goede kwaliteiten heb	HA	A	NA	HNA
4.Ik ben in staat dingen even goed te doen als de meeste andere mensen.	HA	A	NA	HNA
5.Ik heb het gevoel dat ik niet veel heb om trots op te zijn.	HA	A	NA	HNA
6.Het is ongetwijfeld zo dat ik mij bij momenten nutteloos voel.	HA	A	NA	HNA
7.Ik heb het gevoel dat ik een waardevol iemand ben, minstens evenwaardig als anderen	HA	A	NA	HNA
8.Ik wilde dat ik meer respect voor mezelf kon opbrengen	HA	A	NA	HNA
9.Al bij al ben ik geneigd mezelf een mislukking te voelen.	HA	A	NA	HNA
10.Ik neem een positieve houding aan ten opzichte van mezelf.	HA	A	NA	HNA

Welke situatie(s) heb je in je hoofd gehad tijdens het invullen van bovenstaande vragenlijst?

.....

Bijlage 2: De Sport- en omgevingsfactoren vragenlijst paralympische sporten [SOVPS]

Voor het onderzoeken naar de relatie tussen zelfvertrouwen en voetbaldeelname en sport- en omgevingsfactoren, is gebruikgemaakt van de SOVPS. Alle factoren hebben een eigen subschaal en zijn geoperationaliseerd tot meetbare constructen. Een subschaal bestaat uit een aantal items om de constructen in jaar te brengen. De items worden gemeten aan de hand van de volgende scores: 0 ‘helemaal niet mee eens’, 1 ‘oneens’, 2 ‘neutraal’, 3 ‘eens’, 4 ‘helemaal mee eens’ en 5 ‘niet van toepassing’.

Factor/subschaal	Voorbeeld item	Operationalisatie
Voetbaldeelname	‘Ik speel gemiddeld ... minuten per wedstrijd’	Voetbaldeelname wordt gedefinieerd middels: leeftijd, aantal jaren (CP)voetbal en speelminuten.
Omgevingsfactor ‘betrokkenheid familie’	‘Over het algemeen ervaar ik nabijheid van mijn familie’	Betrokkenheid wordt gedefinieerd middels de volgende constructen: nabijheid, meelevendheid, gericht zijn op, begrip tonen, beschikbaarheid en bereikbaarheid zowel letterlijk als figuurlijk (Schmitz, 2001).
Omgevingsfactor ‘betrokkenheid vrienden’	‘Mijn vrienden leven niet mee met mijn beleving in het voetbal’	(Schmitz, 2001).
Omgevingsfactor ‘belangstelling school of werk’	‘Mijn studiegenoten of collega’s vragen naar mijn voetbalprestaties en uitslagen’	Het hebben van aandacht voor iets of iemand (Wolters’ Woordenboek, 1992).
Sportfactor ‘ondersteuning coach’	‘De coach past tips die hij voor mij heeft aan, aan hoe ik leer’	De ondersteuning van is onder te verdelen in drie subcategorieën waaronder: autonomie ondersteuning, ondersteuning ‘erbij horen’ en competentie ondersteuning (Becker et al., 2011)
Sportfactor ‘ondersteuning CP-teamgenoten’	‘Mijn teamgenoten van het Nederlands CP-team geven mij het gevoel dat ik er mag zijn’	
Sportfactor ‘ondersteuning reguliere teamgenoten’	‘Mijn teamgenoten van het regulier team geven mij het gevoel dat ik er mag zijn’	
Sportfactor ‘deel uitmaken van een selectieteam’	‘Ik vertel graag aan anderen dat ik in het Nederlands CP-team voetbal’	Een gevoel van trots is gerelateerd aan loyaliteit, identiteit, zelfvertrouwen en plezier leidt tot het behoren tot een bepaalde groep wat resulteert in een prettig gevoel (Hilvoorde, Elling & Stokvis, 2010).

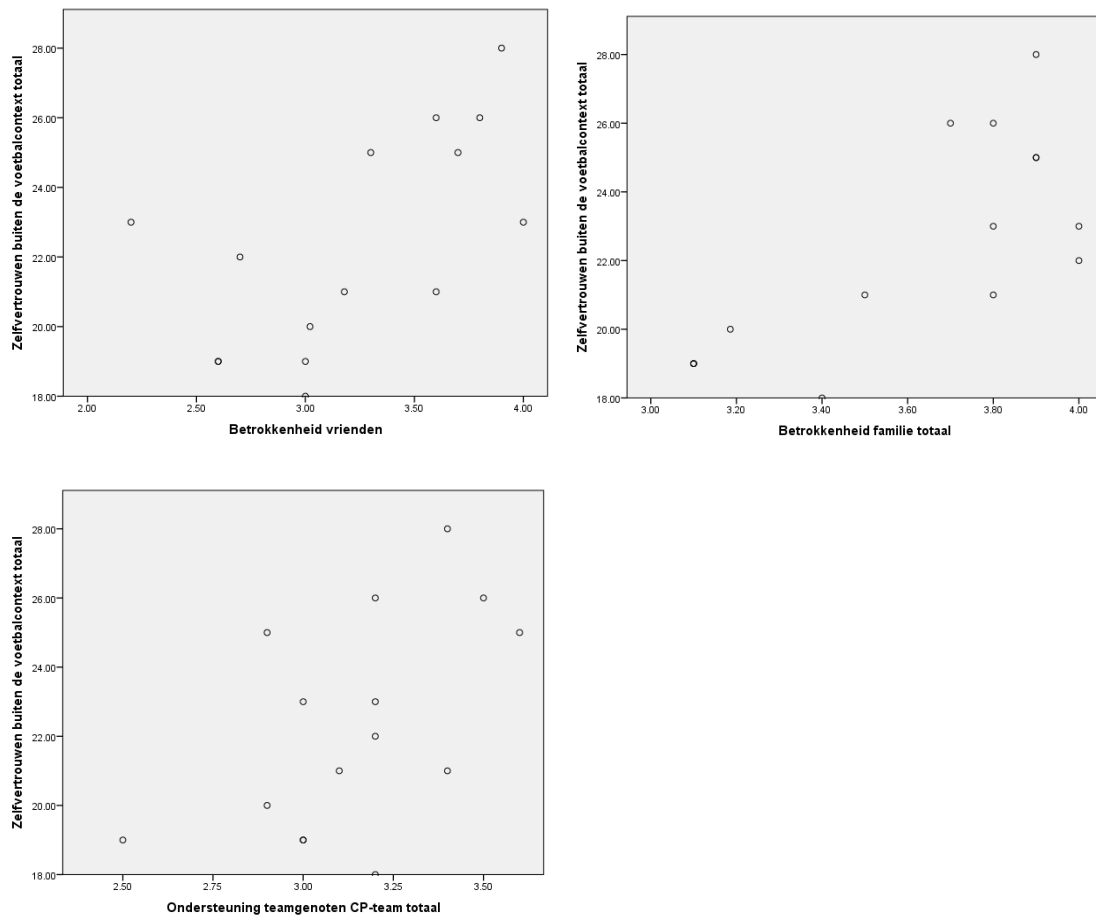
Referenties

- Backer de, M., Boen, F., Ceux, T., Cuyper de, B., Hoigaard, R., Callen, F., Franssen, K., Van de Broek, G. (2011). Do perceived justice and need support of the coach predict team identification and cohesion? Testing their relative importance among top volleyball and handball players in Belgium and Norway. *Psychology of Sport and Exercise*, 12, (192-201). doi:10.1016/j.psychsport.2010.09.00
- Boer, W.Th., de (Red.). (1992). *Wolters' Woordenboek Nederlands (29e bewerkte druk)*. Groningen: Wolters – Noordhoff.
- Hilvoorde, I., Elling, A & Stokvis, R. (2010). How to influence national pride? The Olympic medal index as a unifying narrative. *International Review for the Sociology of Sport*, 45(1), 87-102. doi: 10.1177/1012690209356989
- Schmitz, M., (2001) Intelligent balanceren tussen distantie en betrokkenheid. *Huisarts en wetenschap*, 44(12), 118-122. doi:10.1007/BF03082361

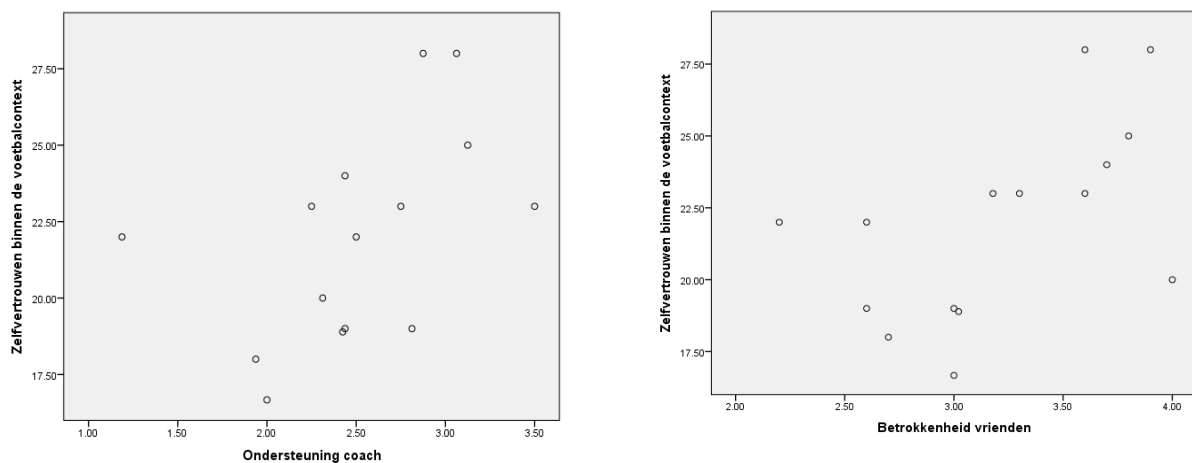
Bijlage 3: Topiclijst semigestructureerd interview

- ❖ Omschrijving van zelfvertrouwen
- ❖ Beschrijving van de beperking
 - Beperkingen binnen de voetbalcontext
 - Beperkingen buiten de voetbalcontext
 - Classificatie in relatie tot zelfvertrouwen
- ❖ Voetbalfactoren (samenhang met zelfvertrouwen)
 - Fitheid
 - Speelminuten
 - Coach
 - Teamgenoten
 - Onderdeel zijn van het CP-team (samenhang met zelfvertrouwen)
 - Op weg naar een toernooi
 - Erover praten met omgeving
 - Allemaal een beperking
 - Prestatiedruk
- ❖ Wedstrijd/ training
 - Momenten van veel zelfvertrouwen
 - Momenten van weinig zelfvertrouwen
- ❖ Overige omgeving
 - Familie
 - Partner
 - Vrienden
 - Collega's
 - Klasgenoten
- ❖ Zelfvertrouwen dagelijks leven.
 - Thuis
 - Op straat
 - Onder vrienden
- ❖ Vergelijking zelfvertrouwen binnen en buiten de voetbalcontext
 - Verklaring voor eventueel verschil
- ❖ Invloed CP-voetbal op het dagelijks leven
- ❖ Topsportersgevoel

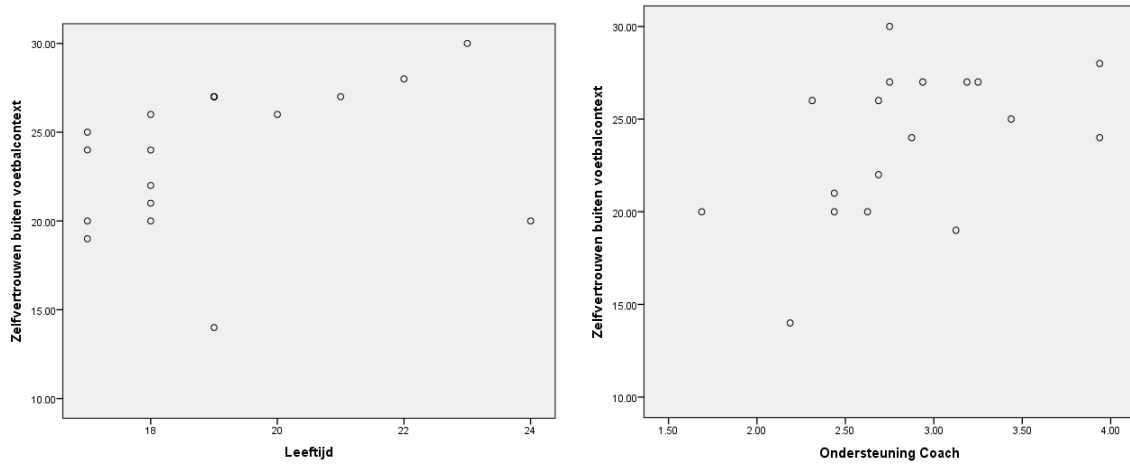
Bijlage 4: Scatterplots

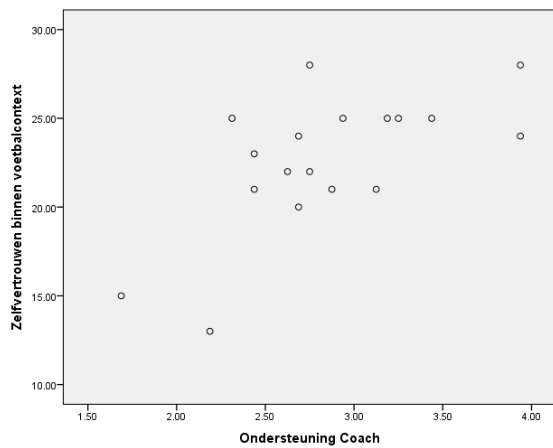
Figuur 1. Samenhang tussen de context dagelijks leven en de sportfactor ‘ondersteuning teamgenoten’ en de overige omgevingsfactoren ‘betrokkenheid familie’ en ‘betrokkenheid vrienden’ bij jongeren met CP.

Figuur 2. Samenhang tussen de voetbalcontext en de sportfactor ‘ondersteuning coach’ en de overige omgevingsfactor ‘betrokkenheid vrienden’ bij jongeren met CP.

Figuur 3. Samenhang tussen de context dagelijks leven en de factor ‘leeftijd’ en sportfactor ‘ondersteuning coach’ bij jongeren zonder CP.

Figuur 4. Samenhang tussen de voetbalcontext en de sportfactor ‘ondersteuning coach’ bij jongeren zonder CP.

Bijlagen 5 Tabellen

Tabel 4

Beschrijvende statistieken kwalitatieve gegevens

Variabelen	Jongeren zonder CP				
	N	M	SD	Min.	Max.
Leeftijd	5	20.20	2.39	18	24
Aantal jaren voetbal	5	9.20	7.60	1	18
Speelminuten	5	55.00	22.91	30	75

Note. N = aantal. M = gemiddelde. SD = standaarddeviatie. Min = laagst behaalde score. Max. = hoogst behaalde score.

Tabel 5

Thema's en subthema's ten aanzien van de samenhang tussen zelfvertrouwen in het dagelijks leven en sportfactoren

	Thema's	Subthema's
Sportfactoren	Voetbaldeelname	- Speelminuten
		- Basispositie
	Ondersteuning coach	- Feedback
		- Interesse
		- Ruimte voor je eigen inbreng
		- Vertrouwen
Ondersteuning teamgenoten	- Elkaar helpen	
	- Teamgevoel	

Tabel 6

Thema's en subthema's ten aanzien van de samenhang tussen het zelfvertrouwen in het dagelijks leven en de overige omgevingsfactoren

	Thema's	Subthema's
Overige omgevingsfactoren	Betrokkenheid familie	Aanmoediging
		Meeleven
	Betrokkenheid vrienden	Steun
		Interesse
		Steun

Tabel 7

Thema's en subthema's ten aanzien van de samenhang tussen zelfvertrouwen in voetbalcontext en sportfactoren

	Thema's	Subthema's
Sportfactoren	Voetbaldeelname	- Speelminuten
		- Basispositie
	Prestaties tijdens een wedstrijd	- Individuele acties
		- Teamprestaties
	Ondersteuning coach	Feedback
		Interesse
Ruimte voor eigen mening		
Ruimte voor eigen initiatief		
Ondersteuning teamgenoten	Vertrouwen	
	Coachen	
		Elkaar helpen

Tabel 8

Thema's en subthema's ten aanzien van de samenhang tussen zelfvertrouwen in voetbalcontext en omgevingsfactoren

	Thema's	Subthema's
Overige omgevingsfactoren—		Hulp
	Betrokkenheid familie	Meeleven
		Steun
	Betrokkenheid vrienden	Interesse
		Steun